

Wymagania edukacyjne z edukacji dla bezpieczeństwa

zawierają szczegółowy wykaz wiadomości i umiejętności, które uczeń powinien opanować po omówieniu poszczególnych lekcji z podręcznika *Edukacja dla bezpieczeństwa Ciekawi świata*. Jest on niezastąpiony przy obiektywnej ocenie postępów ucznia w nauce.

Wymagania na poszczególne oceny:

Stopień dopuszczający

Stopień dopuszczający można wystawić uczniowi, który przyswoił treści konieczne. Taki uczeń z pomocą nauczyciela jest w stanie nadrobić braki w podstawowych umiejętnościach.

Stopień dostateczny

Stopień dostateczny może otrzymać uczeń, który opanował wiadomości podstawowe i z niewielką pomocą nauczyciela potrafi rozwiązać podstawowe problemy. Analizuje również proste zależności, a także próbuje porównywać, wnioskować i zajmować określone stanowisko. Korzysta z pomocą nauczyciela z podanych źródeł wiedzy, poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań i problemów.

Stopień dobry

Stopień dobry można wystawić uczniowi, który przyswoił treści rozszerzające, właściwie stosuje terminologię przedmiotową, a także wiadomości w sytuacjach typowych wg wzorów znanych z lekcji i podręcznika, rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem poznanych metod, samodzielnie pracuje z podręcznikiem i materiałem źródłowym oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach.

Stopień bardzo dobry

Stopień bardzo dobry może otrzymać uczeń, który opanował treści dopełniające. Potrafi on samodzielnie interpretować zjawiska oraz bronić swych poglądów.

Stopień celujący

Stopień celujący może otrzymać uczeń, który opanował treści wykraczające poza informacje zawarte w podręczniku. Potrafi on selekcjonować i hierarchizować wiadomości, z powodzeniem bierze udział w konkursach i zawodach przedmiotowych, przedstawia symulacje zdarzeń. Biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami używając terminologii fachowej oraz proponuje rozwiązania nietypowe.

Wymagania edukacyjne z przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa w zakresie podstawowym dla klasy I szkoły ponadgimnazjalnej i 4 klasy OSSP

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania wykraczające (ocena celująca)
1. Lekcja organizacyjna	Uczeń: Zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania.	Uczeń: Zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania.	Uczeń: Zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania.	Uczeń: Zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania.	Uczeń: Zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania.
Dział 1. System obronności Rzeczypospolitej Polskiej					
1.1. Polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa państwa.	Uczeń: - wymienia polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa państwa; - wskazuje czynniki zagrażające bezpieczeństwu państwa; - wie, co to jest NATO i UE.	Uczeń: - rozumie pojęcia: polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa; - wymienia i omawia polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa państwa; - wie, co to jest NATO i UE. - zna pojęcia: koalicja, sojusz.	Uczeń: - wskazuje zmiany, jakie wiążą się ze wstąpieniem Polski do NATO i UE; - omawia zadania Sił Zbrojnych RP; - wskazuje i omawia główny cel bezpieczeństwa militarnego kraju. - wskazuje różnicę między koalicją a sojuszem;	Uczeń: - wskazuje i omawia poszczególne ogniwa systemu obronności Rzeczypospolitej Polskiej.	Uczeń: - wyjaśnia przyczyny i skutki wstąpienia Polski do NATO i UE.

<p>1.2. Powinności obronne obywateli.</p>	<p>Uczeń: - wymienia powinności obronne obywateli; - wymienia konstytucyjne obowiązki obywatela.</p>	<p>Uczeń: - wie, w jakich sytuacjach obywatel może być powołany do Sił Zbrojnych RP; - rozumie pojęcia: świadczenie osobiste i świadczenie rzeczowe; - omawia obowiązki obywatela wobec ojczyzny; - wyjaśnia, czym jest powszechny obowiązek obrony.</p>	<p>Uczeń: - wskazuje i omawia obowiązki wynikające z przydziałów mobilizacyjnych; - wymienia i omawia powinności obronne obywateli RP; - wymienia i omawia formy powszechnego obowiązku obrony; - zna pojęcia: żołnierz rezerwy, ryczałt.</p>	<p>Uczeń: - wymienia i omawia zadania obronne, które można realizować w czasie pokoju; - uzasadnia konieczność uczestnictwa w ćwiczeniach samoobrony na wypadek działań wojennych.</p>	<p>Uczeń: - zna zakres działania wojskowych komend ubezpieczeń; - lokalizuje w swoim miejscu zamieszkania wojskowe komendy ubezpieczeń; - zna kategorie zdolności do czynnej służby wojskowej.</p>
<p>Dział 2. Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej</p>					
<p>2.1. Organizacja Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (SZ RP).</p>	<p>Uczeń: - potrafi wyjaśnić, czym są Siły Zbrojne i jakie są ich zadania;</p>	<p>Uczeń: - omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej; - wie, kto kieruje Siłami Zbrojnymi w czasie pokoju i w czasie wojny; - wyjaśnia skrót NSR.</p>	<p>Uczeń: - omawia rolę NSR w SZ RP; - omawia zadania: Szefa Sztabu Generalnego, dowódcy okręgu wojskowego, szefów wojewódzkich Sztabów Wojskowych.</p>	<p>Uczeń: - omawia zadania Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych i Szefa Inspektoratu Sił Zbrojnych; - uzasadnia konieczność reformowania polskiej armii.</p>	<p>Uczeń: - omawia główne reformy, jakie przeprowadzono w polskiej armii; - wskazuje jednostki wojskowe stacjonujące w pobliżu jego miejscowości oraz omawia ich zadania i znaczenie, - wie, kto to jest Marszałek Polski.</p>

<p>2.2. Rodzaje wojsk oraz służb w Siłach Zbrojnych Rzeczypospolitej polskiej.</p>	<p>Uczeń: - wymienia rodzaje wojsk oraz służb wchodzących w skład Sił Zbrojnych; - zna pojęcie Służby Specjalne.</p>	<p>Uczeń: - wymienia podstawowe uzbrojenie Wojsk Lądowych; - wymienia zadania wojsk wchodzących w skład Sił Powietrznych; - wymienia uzbrojenie Wojsk Lotniczych - wymienia zadania Marynarki Wojennej; - potrafi wymienić podstawowe zadania Żandarmerii Wojskowej.</p>	<p>Uczeń: - charakteryzuje zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej; - omawia zadania Wojsk Lądowych; - wie, jakie jednostki wchodzi w skład Służb Specjalnych Rzeczypospolitej Polskiej; - wymienia jednostki wchodzące w skład Wojsk Lądowych; - wymienia rodzaje wojsk wchodzących w skład Sił Powietrznych; - wie, co to jest Żandarmeria Wojskowa; - wie, co to jest stopień wojskowy;</p>	<p>Uczeń: - omawia podział i zadania jednostek wchodzących w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.</p>	<p>Uczeń: - zdobywa z różnych źródeł informacje na temat misji pokojowych, w których biorą udział SZ RP.</p>
<p>Dział 3. Ochrona ludności i obrona cywilna</p>					
<p>3.1. Międzynarodowe</p>	<p>Uczeń: - wyjaśnia podstawowe zasady</p>	<p>Uczeń:</p>	<p>Uczeń: - wie, kim był Henry Dunant;</p>	<p>Uczeń: - uzasadnia konieczność</p>	<p>Uczeń: - zapoznaje się z wybranym przez siebie</p>

Prawo Humanitarne.	Międzynarodowego Prawa Humanitarnego.	<ul style="list-style-type: none"> - wie, co to jest umowa międzynarodowa; - wymienia zadania Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża; - wymienia zadania Konwencji Genewskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia założenia Konwencji Genewskiej; - wymienia najważniejsze dokumenty Międzynarodowego Prawa Humanitarnego; - omawia postanowienia konwencji Haskiej z 1954 roku. 	<ul style="list-style-type: none"> utworzenia Międzynarodowego Prawa Humanitarnego; - omawia najważniejsze dokumenty Międzynarodowego Prawa Humanitarnego; - wie, kim jest kombatant w myśl MPH; - wie, czym zajmował się Trybunał Norymberski; - wyjaśnia powód powołania Międzynarodowego Trybunału Karnego w Hadze. 	<ul style="list-style-type: none"> tekstem MPH i go prezentuje; - odnajduje w swojej okolicy budynki oznaczone symbolami ochrony ogólnej lub specjalnej; - wyjaśnia, dlaczego zastosowano taką ochronę; - omawia zbrodnie ludobójstwa XX wieku.
3.2. Systemy ostrzegania przed zagrożeniami.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia; - rozpoznaje rodzaje sygnałów alarmowych; - wie, jakie urządzenia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna rodzaje alarmów i komunikatów ostrzegawczych; - omawia zadania Obrony Cywilnej; - zna rodzaje alarmów i sposoby 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu powietrznego i alarmu o skażeniach; - przedstawia procedury 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia cele ostrzegania ludności przed zagrożeniami; - ustala liczbę i lokalizację syren alarmowych w swojej miejscowości lub jej pobliżu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje prezentację multimedialną przedstawiającą system ostrzegania przed zagrożeniami.

	wykorzystuje się do ogłoszenia i odwoływania alarmów; - zna ogólne zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu.	ich ogłoszenia oraz odwoływania.	postępowania po ogłoszeniu zagrożeń.	- zna sposoby przeciwdziałania panice.	
3.3. Ewakuacja osób i mienia.	Uczeń: - potrafi odpowiednio zachować się w czasie ewakuacji; - zna pojęcie: samoewakuacja; - wie, w jaki sposób przygotować się do ewakuacji. - zna drogi ewakuacyjne w szkole; - omawia zasady ewakuacji ludności i środków materiałowych.	Uczeń: - wymienia rodzaje ewakuacji; - zna zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu ewakuacji; - wie, jakie są cele ewakuacji mienia.	Uczeń: - wyjaśnia, na czym, polega ewakuacja I, II i III stopnia; - opracowuje listę rzeczy, które należy zabrać w przypadku ewakuacji; - omawia czynności, które należy wykonać po ogłoszeniu ewakuacji - wyjaśnia, w jakiej sytuacji dokonuje się ewakuacji mienia; - zna zasady ewakuacji z budynku szkoły.	Uczeń: - omawia zadania władz lokalnych oraz odpowiednich służb podczas ewakuacji; - planuje samoewakuację. - potrafi ewakuować się w trybie nagłym; - wyjaśnia zasady zaopatrzenia ewakuowanej ludności w żywność i wodę; - uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice.	Uczeń: - przygotowuje plan ewakuacji budynku szkoły.
3.4. Sposoby ochrony zwierząt.	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

	- charakteryzuje sposoby i środki ochrony zwierząt. -	- wymienia zasady obowiązujące w czasie ewakuacji zwierząt; - wymienia sposoby przystosowania i uszczelniania budynków inwentarskich; - wymienia miejsca, do jakich ewakuuje się zwierzęta.	- uzasadnia potrzebę ochrony zwierząt gospodarskich; - omawia warunki, jakie należy zapewnić zwierzętom w czasie ewakuacji; - wskazuje osoby odpowiedzialne za planowanie ewakuacji zwierząt na obszarze województwa i powiatu.	- omawia niezbędne ilości pożywienia, jakie należy zapewnić ewakuowanym zwierzętom; - opisuje warunki, w jakich powinny przebywać ewakuowane zwierzęta.	- przygotowuje plan ewakuacji zwierząt z gospodarstwa rolnego na wypadek: <ul style="list-style-type: none"> • powodzi • pożaru • zagrożenia chemicznego • zagrożenia bakteriologicznego.
Dział 4. Zagrożenia naturalne					
4.1. Zagrożenia naturalne.	Uczeń: - potrafi wymienić zagrożenia naturalne; - wie, jakie zagrożenia naturalne występują na terenie naszego kraju; - zna zasady postępowania podczas	Uczeń: - omawia zagrożenia naturalne; - wyjaśnia, jak należy zachować się podczas trzęsienia ziemi; - wie, jak zachować się w przypadku wystąpienia osuwisk.	Uczeń: - wie, jak należy zachować się w górach przed wyjściem na szlak; - potrafi prawidłowo zachować się w przypadku zejścia lawiny.	Uczeń: - opisuje, w jaki sposób sygnalizuje potrzebę pomocy w górach; - przygotowuje plan wycieczki w góry z zachowaniem wszelkich środków ostrożności; - potrafi przygotować dokładny plan reagowania w	Uczeń: - omawia skutki działania zagrożeń naturalnych w naszym kraju na przestrzeni ostatnich lat; - wie, gdzie w Polsce na przestrzeni ostatnich lat miały miejsce powodzie i trzęsienia ziemi; - wie, gdzie w najbliższej okolicy wyznaczono miejsca zbiórki na wypadek ewakuacji.

	różnorodnych zagrożeń.			sytuacjach kryzysowych.	
4.2. Zagrożenia naturalne związane ze zjawiskami atmosferycznymi.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, jak zachować się czasie burzy, wichrów i powodzi; - wie, jak należy chronić się przed działaniem niskiej i wysokiej temperatury; - wymienia źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, dlaczego należy sprawdzać prognozę pogody; - zna procedury postępowania w czasie burzy i wichury; - zna procedury postępowania w czasie zagrożenia powodziowego i powodzi. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - potrafi udzielić pomocy osobie, która uległa przegrzaniu lub wyziębieniu; - wymienia i charakteryzuje źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, w jakich krajach istnieje wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia trzęsienia ziemi; - charakteryzuje zagrożenia naturalne na świecie; - podaje przykłady zagrożeń, które wystąpiły w ostatnich latach; - wie, gdzie w jego województwie znajdują się zapory wodne, ocenia ryzyko powodzi na wypadek ich przerwania. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie opracowuje mapę zagrożenia powodziowego dla wybranego województwa. - przygotowuje prezentację przedstawiającą procedury postępowania w czasie zagrożeń naturalnych.
4.3. Zagrożenia cywilizacyjne.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna źródła powstawania pożarów; - wie, jak zachować się podczas pożaru; - zna numery alarmowe do 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia źródła epidemii; - wie, jakie niebezpieczeństwo może stanowić zatrucie tlenkiem węgla; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia procedury postępowania w czasie epidemii, - wie, jakie są najczęstsze przyczyny zaccadzenia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje pełną listę służb i instytucji w okolicy, do których można zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje prezentację na temat największych epidemii na przestrzeni wieków.

	<p>poszczególnych służb ratunkowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna objawy zatrucia CO; - omawia zasady postępowania podczas epidemii; 	<ul style="list-style-type: none"> - potrafi postępować w wypadku zatrucia CO; - wie, jak zapobiegać zatruciu czadem; - wie, jak postępować w czasie epidemii; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia, na czym polega właściwe postępowanie w momentach wystąpienia poszczególnych zagrożeń; - uzasadnia konieczność przestrzegania bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń; 	<ul style="list-style-type: none"> - omawia sposoby przeciwdziałania panice. 	
4.4. Zagrożenia techniczne.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zagrożenia techniczne; - przedstawia zasady działania w przypadku wystąpienia katastrof i awarii technicznych; - przedstawia zasady przestrzegania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna procedury postępowania w razie katastrofy budowlanej lub komunikacyjnej; - przedstawia zasady przestrzegania bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia; - wyjaśnia zasady postępowania związane z wyszukiwaniem i 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia procedury postępowania w wypadku katastrofy budowlanej i komunikacyjnej; - zna procedury postępowania na wypadek uwolnienia materiałów niebezpiecznych; - uzasadnia konieczność przestrzegania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna tablice oznaczające materiały niebezpieczne w transporcie; - omawia przyczyny powstawania zagrożeń technicznych. - wymienia i charakteryzuje źródła zagrożeń w swoim najbliższym otoczeniu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje argumenty za i przeciw powstaniu elektrowni jądrowej w Polsce.

	bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia.	wynoszeniem poszkodowanych oraz zagrożonych z rejonów porażenia.	bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń; -przedstawia sposoby przeciwdziałania panice.	wyjaśnia, na czym polega właściwe postępowanie w momentach wystąpienia poszczególnych zagrożeń;	
4.5.Zagrożenie terroryzmem.	Uczeń: - wie, jak postępować w przypadku podłożenia bomby, niebezpiecznej przesyłki oraz samochodu pułapki; - wie, jak rozpoznać niebezpieczną przesyłkę i samochód pułapkę.	Uczeń: - wie, co to jest terroryzm; - potrafi wymienić przejawy terroryzmu; - wymienia motywy ataków terrorystycznych; - omawia kryteria, które świadczą o tym, że przesyłka jest niebezpieczna.	Uczeń: - wie, w jaki sposób rozmawiać z osobą, która twierdzi, że podłożyła bombę; - charakteryzuje motywy ataków terrorystycznych.	Uczeń: - przygotowuje dramę, podczas której ćwiczy zachowanie się na wypadek ataku terrorystycznego; - wskazuje sposoby przeciwdziałania panice.	Uczeń: - omawia przyczyny i skutki najbardziej spektakularnych zamachów terrorystycznych, które miały miejsce w XX i XXI wieku.
4.6. Zachowanie w trakcie ataku terrorystycznego.	Uczeń: - zna pojęcie: żywa bomba; - wie, jak postępować z osobą niebezpieczną;	Uczeń: - wie, jak powinna zachować się osoba będąca zakładnikiem; - wie, jak należy zachować się	Uczeń: - wymienia i charakteryzuje motywy ataków terrorystycznych; - wie, jak zachować się w czasie ataku	Uczeń: - omawia procedury postępowania w sytuacji ataku terrorystycznego w trakcie imprezy masowej;	Uczeń: - samodzielnie przygotowuje prezentację omawiającą zasady postępowania w czasie ataku terrorystycznego;

	<ul style="list-style-type: none"> - wie, jak zachować się po zamachu bombowym, w sytuacji zasadniczej; - potrafi właściwie ocenić sytuację zagrożenia. 	<p>podczas szturmu jednostki antyterrorystycznej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, jak zachować się w sytuacji wybuchu bomby w środkach komunikacji. 	<p>terrorystycznego na imprezie masowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zachowanie osoby, która chce dokonać samobójczego ataku terrorystycznego; - omawia procedury postępowania w trakcie szturmu jednostki antyterrorystycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - bierze udział w symulacji, podczas której ćwiczy zachowanie się na wypadek ataku terrorystycznego w trakcie imprezy masowej - wskazuje sposoby przeciwdziałania panice. 	<ul style="list-style-type: none"> - opracowuje plan postępowania w trakcie ataku terrorystycznego na hale sportową podczas zawodów.
<p>4.7. Sytuacje kryzysowe w domu, szkole oraz miejscu wypoczynku.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, co to jest sytuacja kryzysowa; - wymienia przyczyny sytuacji kryzysowych; - wymienia rodzaje sytuacji kryzysowych; - wie, jak zachować się, gdy jest uczestnikiem lub świadkiem sytuacji kryzysowej; - wymienia źródła zagrożeń w domu, szkole, miejscach wypoczynku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia sposoby zachowania się w poszczególnych sytuacjach kryzysowych; - wie, co to jest zespół stresu pourazowego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje zespół stresu pourazowego; - omawia kolejne kroki zarządzania sytuacją kryzysową; - charakteryzuje metody służące do identyfikacji zagrożeń. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - opracowuje procedury postępowania w wybranych sytuacjach kryzysowych; - ćwiczy sposoby zachowania się w wybranych sytuacjach kryzysowych; - omawia koncepcję trójkąta kryminalnego; - prezentuje model interwencji kryzysowej; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje plan zarządzania kryzysowego dla swojego miejsca zamieszkania; - omawia go.

				- wskazuje sposoby przeciwdziałania panice.	
4.8. Zasady bezpiecznego życia: unikaj, przewiduj, reaguj.	Uczeń: - wie, co może stanowić zagrożenie w jego najbliższym otoczeniu; - zna zasady bezpiecznego życia; - wie, na co należy zwrócić uwagę, gdy znajdzie się w nowym miejscu.	Uczeń: - omawia elementy trójkąta bezpieczeństwa; - wymienia cechy charakteru niezbędne, aby pokierować działaniami ratowniczymi.	Uczeń: - wymienia czynniki wpływające na umiejętność zachowania się w sytuacji kryzysowej; - omawia schemat postępowania w sytuacji kryzysowej; - przedstawia sposoby przygotowania się na wystąpienie sytuacji kryzysowej.	Uczeń: - wymienia jednostki, które dbają o infrastrukturę bezpieczeństwa w jego najbliższej okolicy; - przygotowuje plan działania w następujących sytuacjach: -wybuch paniki w hali widowiskowo – sportowej; -zawalenie budynku (postępowanie przed przyjazdem służb ratowniczych).	Uczeń: - przygotowuje prezentację przedstawiającą sposoby zapobiegania zagrożeniom występującym w najbliższym otoczeniu. - przygotowuje plakat zawierający informacje na temat elementów, na które należy zwrócić uwagę, gdy się przebywa w nowym miejscu.
Dział 5. Zagrożenia czasu wojny					
5.1. Broń współczesnego pola walki.	Uczeń: -wymienia rodzaje broni konwencjonalnej współczesnego pola walki.	Uczeń: - wymienia środki zaliczane do broni precyzyjnej; - dokonuje podziału broni	Uczeń: - charakteryzuje broń współczesnego pola walki; - wyjaśnia, dlaczego współcześnie coraz większego znaczenia	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego współczesne rodzaje broni ewaluują w kierunku coraz bardziej złożonych systemów;	Uczeń: - przygotowuje prezentację dotyczącą produkowanego w Polsce uzbrojenia współczesnego pola walki.

		<p>współczesnego pola walki;</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnia znaczenie terminów: broń biała, broń strzelecka, broń artyleryjska, broń pancerna, broń precyzyjna, broń radioelektroniczna. 	<p>nabiera broń radioelektroniczna.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje zasady postępowania z bronią strzelecką, omawia je. 	
<p>5.2. Broń jądrowa i broń biologiczna.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, co to jest broń masowego rażenia; - zna podział broni masowego rażenia; - omawia broń jądrową i biologiczną. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wie, jakie zastosowanie ma energia jądrowa w czasie pokoju; - wymienia zakażenia wywołane przez różne rodzaje broni biologicznej; - omawia podział broni masowego rażenia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zakażenia wywołane przez różne rodzaje broni biologicznej; - charakteryzuje rodzaje broni jądrowej; - omawia podstawowe czynniki rażenia wybuchu jądrowego; - omawia oznaki ataku bronią biologiczną; - omawia podstawowe zabezpieczenia przed skutkami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedstawia i charakteryzuje międzynarodowy dokument regulujący posiadanie przez państwa broni biologicznej; - omawia sposoby przenoszenia drobnoustrojów broni biologicznej; - charakteryzuje rodzaje broni biologicznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje informacje dotyczące wypadków zastosowania broni masowego rażenia; - przygotowuje prezentację przedstawiającą zastosowanie energii jądrowej w przemyśle, medycynie, sztuce i archeologii.

			użycia broni biologicznej.		
5.3. Broń chemiczna.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna rodzaje broni chemicznej; - omawia bojowe środki trujące, - przedstawia bojowe środki zapalające. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna podział bojowych środków trujących; - zna podstawowy podział bojowych środków zapalających; - omawia rodzaje i sposób działania bojowych środków trujących; - wymienia rodzaje bojowych środków zapalających. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje bojowe środki trujące; - wymienia toksyczne środki przemysłowe; - zna przeznaczenie bojowych środków zapalających; - omawia podstawowe działania indywidualne zabezpieczające przed skutkami zastosowania broni chemicznej i biologicznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia podział broni chemicznej; - charakteryzuje właściwości bojowych środków trujących; - przygotowuje listę międzynarodowych aktów prawnych regulujących zastosowanie broni konwencjonalnej i broni masowego rażenia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzystając z różnych źródeł przygotowuje prezentację przedstawiającą broń masowego rażenia.
5.4. Indywidualne środki ochrony przed skażeniami lub skutkami użycia broni masowego rażenia.	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wymienia indywidualne środki ochrony przed bronią masowego rażenia; -zna zasady ich działania; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje indywidualne środki ochrony skóry dróg oddechowych i skóry przed skażeniami; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia zastępcze środki ochrony dróg oddechowych; - omawia zastępcze sposoby ochrony skóry przed skażeniami; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje indywidualne środki ochrony przed skażeniami. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizuje spotkanie z osobą, która w jego miejscowości zajmuje się indywidualnymi środkami ochrony przed skażeniami.

	- zna zastępcze środki ochrony ludności.	- przedstawia środki ochrony dróg oddechowych; - wskazuje środki ochrony skóry.	- ocenia stopień zagrożenia w wypadku uwolnienia trujących środków przemysłowych; - wymienia zakłady chemiczne znajdujące się w okolicy.		
5.5. Zbiorowe środki ochrony ludności.	Uczeń: - wymienia rodzaje budowli ochronnych; - zna zasady ich działania.	Uczeń: - opisuje przeznaczenie schronu; - wie, w jakiej sytuacji tworzy się szczeliny przeciwlotnicze; - wie, co to są: ukrycia, zastępcze budowle ochronne; - zna zasady zachowania się w budowlach ochronnych.	Uczeń: - wie, jakie obiekty w jego okolicy mogą pełnić funkcje zastępczych budowli ochronnych; - omawia rodzaje ukryć i ich przeznaczenie.	Uczeń: - wymienia budowle ochronne w swoim województwie, które obecnie mają znaczenie historyczne i są przeznaczone do zwiedzania.	Uczeń: - przygotowuje mapę swojej miejscowości z zaznaczonymi na niej istniejącymi budowłami ochronnymi.
5.6. Postępowanie ludności w rejonach rażenia bronią współczesnego pola walki.	Uczeń: - zna uniwersalne zasady postępowania w rejonach rażenia	Uczeń: - wie, co to jest rejon rażenia bronią konwencjonalną;	Uczeń: - omawia zasady zachowania się w rejonie rażenia bronią konwencjonalną;	Uczeń: - charakteryzuje elementy organizacyjne ewakuacji ludności	Uczeń: - przygotowuje plan postępowania w sytuacji zagrożeń wynikających z użycia broni współczesnego pola walki

	<p>bronią konwencjonalną;</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia zasady ewakuacji z terenów zagrożonych. 	<ul style="list-style-type: none"> - zna zasady zachowania w terenie skażonym; - wie, co to jest rejon rażenia bronią: jądrową, chemiczną, biologiczną; - wyjaśnia, na czym polega ewakuacja III stopnia. 	<ul style="list-style-type: none"> - przygotowuje listę podstawowych czynności, które należy wykonać w sytuacji przebywania w rejonie rażenia bronią biologiczną; - omawia indywidualne i zbiorowe środki ochrony ludności. 	<p>zapewniające jej sprawny przebieg;</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawdza, czy w jego rejonie zamieszkania znajdują się budowle strategiczne, które mogą stać się obiektem ataku wojennego. 	<p>(przygotowuje komunikaty ostrzegawcze, opracowuje plan ewakuacji i dalszego działania).</p>
Dział 6. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach					
<p>6.1. Zaplecze pierwszej pomocy.</p> <p>6.2. Łańcuch przeżycia.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wymienia środki przydatne przy udzielaniu pierwszej pomocy; - omawia podstawowe zasady postępowania ratownika na miejscu zdarzenia; - mawia zasady zapewnienia bezpieczeństwa; - zna ogniwa łańcucha przeżycia - potrafi wezwać pomoc. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia, co powinna zawierać apteczka - uzasadnia konieczność użycia kamizelki odblaskowej; - omawia poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uzasadnia, dlaczego wyposażenie apteczki może ulegać modyfikacjom. <hr/> <p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wciela się w rolę wzywającego pomoc oraz dyspozytora pogotowia; - omawia schemat wzywania pomocy i rozmowy z dyspozytorem; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sprawdza, w jakich krajach apteczka jest obowiązkowa. - wie, jakimi zwrotami posługują się użytkownicy CB radia; - wie, które zwroty mogą okazać się przydatne w trakcie wzywania pomocy; - przedstawia zasady zapewnienia bezpieczeństwa ratownikowi, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia, co powinna zawierać apteczka w pracowni chemicznej i na sali gimnastycznej; - uzasadnia swój wybór; - przygotowuje prezentację na temat łańcucha przeżycia.

			- potrafi dokonać oceny miejsca zdarzenia oraz je zabezpieczyć.	poszkodowanym i świadkom zdarzenia.	
6.3. Poszkodowany nieprzytomny.	Uczeń: -potrafi dokonać wstępnej oceny poszkodowanego; - demonstruje sposób oceny funkcji życiowych - zna schemat postępowania z poszkodowanym nieprzytomnym.	Uczeń: -zna konsekwencje utraty przytomności; - wie, dlaczego nieprzytomnemu poszkodowanemu należy udrożyć drogi oddechowe; - omawia schemat postępowania z poszkodowanym nieprzytomnym; - potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej.	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego należy mówić do poszkodowanego w trakcie udzielania mu pomocy;	Uczeń: - wie, w jaki sposób należy zapobiegać skutkom utraty przytomności.	Uczeń: - uzasadnia potrzebę zapewnienia poszkodowanym pomocy psychologicznej.
6.4. Poszkodowany bez czynności życiowych.	Uczeń: - potrafi rozpoznać poszkodowanego u którego doszło do nagłego zatrzymania krążenia (NZK); - umie wykonać zgodnie z algorytmem	Uczeń: - wyjaśnia, dlaczego ważne jest jak najszybsze podjęcie resuscytacji; - prawidłowo wykonuje resuscytację	Uczeń: - uzasadnia użycie AED (automatycznego defibrylatora zewnętrznego); - analizuje schemat udzielania pomocy poszkodowanemu	Uczeń: - uzasadnia konieczność odpowiedniego przygotowania poszkodowanego przed użyciem AED; - potrafi wykonać resuscytację	Uczeń: - przygotowuje prezentację na temat programu powszechnego dostępu do AED (PAD).

	resuscytację krążeniowo-oddechową u osoby dorosłej.	krążeniowo – oddechową.	nieprzytomnemu pozbawionemu czynności życiowych; - potrafi bezpiecznie obsłużyć AED;	krążeniowo - oddechową z wykorzystaniem AED.	
6.5. Urazy kostno-stawowe	Uczeń: - zna pojęcia: złamanie, skręcenie, zwichnięcie; - potrafi rozpoznać: złamanie, skręcenie, zwichnięcie. - wymienia przyczyny powstawania tych urazów.	Uczeń: - zna zasady udzielania pierwszej pomocy przy urazach kostnych; - wie, które urazy stanowią największe zagrożenia dla życia i zdrowia; - wymienia rodzaje złamań; - potrafi udzielić pierwszej pomocy osobom ze złamaniami kończyn.	Uczeń: - wyjaśnia, w jakich okolicznościach dochodzi najczęściej do obrażeń klatki piersiowej, głowy i miednicy; - zna sposoby, złagodzenia bólu u poszkodowanego ze złamaniem.	Uczeń: - udziela pierwszej pomocy osobom z obrażeniami klatki piersiowej, głowy i miednicy; - omawia mechanizm powstawania urazu biczowego kręgosłupa; - wie, jak należy postępować z poszkodowanym z urazem kręgosłupa.	Uczeń: - charakteryzuje urazy, na jakie narażony jest kierowca w trakcie wypadku drogowego, w zależności od rodzaju zderzenia; - wymienia ich przyczyny; - omawia sposoby udzielenia pierwszej pomocy.
6.6. Urazy skórno-naczyniowe.	Uczeń: - zna zasady udzielania pierwszej pomocy w sytuacji zranienia,	Uczeń: - wie, jak dzielimy urazy skórno - naczyniowe;	Uczeń: - omawia oparzenia I, II i III stopnia; - udziela pierwszej pomocy przy	Uczeń: - omawia regułę dziewiątek stosowaną do oceny rozległości oparzeń;	Uczeń: - przygotowuje prezentację dotyczącą postępowania we wstrząsie krwotocznym.

	oparzenia, krwotoku.	-omawia schemat postępowania przy zranieniach; - zna podział oparzeń; - udziela pierwszej pomocy przy zranieniach; - wyjaśnia różnice między ranami, urazami termicznymi i krwotokiem; - wie, dlaczego opatrunek uciskowy składa się z kilku warstw.	obrażeniach termicznych; -potrafi udzielić pomocy osobie we wstrząsie pourazowym.	- oblicza, ile krwi znajduje się w jego organizmie.	
6.7.* Nagle zatrzymanie krążenia u dzieci.	Uczeń: - potrafi dokonać wstępnej oceny i przeprowadzić resuscytację krążeniowo - oddechową u dzieci; - umie udzielić pomocy w przypadku zadławienia u dzieci	Uczeń: - zna najczęstsze przyczyny NZK u dzieci; - potrafi dokonać wstępnej oceny poszkodowanego. - wykonuje resuscytację krążeniowo – oddechową u dzieci.	Uczeń: - potrafi postępować w przypadku zadławienia u dzieci; - uzasadnia użycie AED (automatycznego defibrylatora zewnętrznego) u dzieci;	Uczeń: - potrafi bezpiecznie obsłużyć AED; - potrafi wykonać resuscytację krążeniowo - oddechową u dzieci z wykorzystaniem AED; - zna odmienność postępowania resuscytacyjnego u dzieci.	Uczeń: -przygotowuje plakat przedstawiający algorytm resuscytacji u dzieci zgodny z wytycznymi Europejskiej Rady Resuscytacji (ERC).

<p>6.8.*Resuscytacja krążeniowo-oddechowa u niemowląt.</p>	<p>Uczeń: -potrafi dokonać wstępnej oceny i przeprowadzić resuscytację krążeniowo - oddechową u niemowląt; - umie udzielić pomocy w przypadku zadławienia u niemowląt.</p>	<p>Uczeń: -wskazuje przyczyny NZK u niemowląt. - dokonuje wstępnej oceny poszkodowanego. - wykonuje zgodnie z algorytmem resuscytację krążeniowo – oddechową u niemowląt.</p>	<p>Uczeń: - potrafi udzielić pomocy w przypadku zadławienia u niemowląt.</p>	<p>Uczeń: - wykazuje odmienną postępowania resuscytacyjnego u niemowląt.</p>	<p>Uczeń: - przygotowuje prezentację przedstawiającą algorytm resuscytacji u niemowląt zgodny z wytycznymi Europejskiej Rady Resuscytacji (ERC).</p>
--	--	---	--	--	--